

Люксембург, 13 октомври 2022 г.

Годишен доклад за 2021 г. 10-те най-често задавани въпроси

1. Каква е ролята на Европейската сметна палата по отношение на отчетите на ЕС?

Всяка година ние **проверяваме консолидираните отчети на ЕС и изразяваме становище** по три въпроса: дали отчетите са надеждни и дали приходите на ЕС са събрани, а разходите извършени в съответствие с правилата. Тези проверки формират основата на нашата **Декларация за достоверност**, която сме длъжни да представим на Европейския парламент и на Съвета в съответствие с член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

През 2021 г. разходите от бюджета на ЕС възлизат на **181,5 млрд. евро**, което представлява 1,3 % от комбинирания брутен национален доход на държавите — членки на ЕС. Като се вземат предвид разходите от финансирането, заделено за Механизма за възстановяване и устойчивост (46,5 млрд. евро), общият размер на извършените от ЕС плащания през 2021 г. се равнява на 228,0 млрд. евро.

2. Как са отразени в Годишния доклад разходваните средства от пакета на ЕС за възстановяване от пандемията?

NextGenerationEU (NGEU) е финансов пакет, който включва няколко програми за подпомагане на икономическото възстановяване на държавите — членки на ЕС, след пандемията от COVID-19. Някои от тези програми се финансират по функциите на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г., като към тях се прилагат специфичните за МФР правила и начин на предоставяне на средствата. Обратно, средствата по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), които представляват около 90 % от финансирането по NGEU, се предоставят по коренно различен начин в сравнение с тези от бюджета на ЕС, заложен в МФР. За разлика от бенефициентите на финансиране от бюджета на ЕС, които получават средства след предприемането на определени действия или за възстановяване на вече извършени разходи, по МВУ държавите членки получават плащания за успешното завършване на предварително определени ключови етапи или постигането на цели. Поради тази причина за първи път изразяваме **отделно становище относно разходите по МВУ** и предназначаваме специална глава за този инструмент в Годишния доклад.

3. Какво е заключението на Европейската сметна палата по отношение на 2021 г.?

Ние оценяваме отчетите за 2021 г. като **надеждни** (изразихме „становище без резерви“), каквато е оценката ни за тях за всички финансови години от 2007 г. насам. Считаме, че отчетите на Европейския съюз за 2021 г. дават вярна представа, във всички съществени аспекти, за финансовото състояние на Европейския съюз, неговите годишни резултати, парични потоци и промени в нетните активи.

Нашето заключение е, че приходите не са засегнати от съществено ниво на грешки. По отношение на разходите изразяваме две отделни становища — едно относно бюджета на ЕС и едно относно МВУ.

Изчисленият процент грешки при разходите от бюджета на ЕС е 3,0 %. Това представлява увеличение спрямо 2019 г. и 2020 г., за които неговият размер е 2,7 %. Както и през последните две години, заключаваме, че грешките са **широко разпространени**, поради което изразяваме **отрицателно становище**.

За първи път предоставяме отделно становище относно разходите по МВУ. То обхваща единственото извършено през 2021 г. плащане към държава членка (Испания). Въпреки че установихме, че един от ключовите етапи не е бил изцяло завършен, считаме, че последиците от това не са съществени, поради което изразяваме **становище без резерви**.

4. Какво представлява изчисленият процент грешки?

Стойността 3,0 % представлява нашето приблизително изчисление на **размера на средствата, които не е трябвало да бъдат изплатени** от бюджета на ЕС, защото според нас не са били изразходвани в съответствие с правилата на ЕС или със специфичните национални правила в държавите членки.

Често срещани грешки са изплащането на средства на бенефициенти или проекти, които не са допустими за финансиране, както и закупуването на услуги и стоки или извършването на инвестиции в нарушение на правилата за обществени поръчки.

5. Означава ли това, че 3,0 % от средствата на ЕС представляват ненужно разхищение?

Не. Това не би било точно казано, тъй като има голяма разлика между понятията „грешка“ и „разхищение“. В контекста на тестването на разходите от бюджета на ЕС ние проверяваме дали средствата на ЕС са изразходвани в съответствие с правилата, дали заявените разходи са изчислени правилно и дали условията за допустимост са изпълнени. Ако едно или повече от тези изисквания не е спазено, считаме, че е налице „грешка“. Така трябва да разбираме тази цифра 3,0 %.

Независимо от това, че тези грешки включват плащания за проекти или бенефициенти, които не са изпълнили условията за допустимост, те биха могли да доведат до очакваните ползи. В подобни ситуации плащанията отчасти или напълно не са законосъобразни и редовни, но **не могат да бъдат определени като разхищение**. Например, при одита на проект за спешна подкрепа в Ирландия установихме грешки, свързани с процедура за възлагане на обществени поръчки, които правят разходите недопустими за финансиране от ЕС. Въпреки това с помощта на тези средства е било предоставено настаняване (в т.ч. храна) на лица, търсещи убежище.

Несъмнено е възможно разходи, които са законосъобразни и редовни, все пак да представляват разхищение. Един от примерите, за които докладвахме в миналото, се отнася до пристанищна инфраструктура, изградена без адекватно отчитане на прогнозираните нива на товарните превози.

6. Представляват ли констатираните грешки измама?

При по-голямата част от случаите нямаме данни, сочещи за измама. Измамата е преднамерено използване на заблуда с оглед на придобиване на предимство. Въпреки че може да е трудно да се установи измама чрез стандартните одитни процедури, всяка година нашите тестове разкриват известен брой случаи на предполагаема измама.

През 2021 г. докладвахме 15 случая на предполагаема измама от одитираните близо 743 операции. Тези случаи бяха докладвани на ОЛАФ — Европейската служба за борба с измамите, която извършва необходимите действия по разследване и проследяване

в сътрудничество с органите на държавите членки. Един от тези случаи е докладван паралелно и на Европейската прокуратура, заедно с един допълнителен случай, установен от нас през 2021 г.

7. Какво представляват „широко разпространени грешки“ и „високорискови разходи“?

Смятаме, че почти две трети от разходите на ЕС през 2021 г. са високорискови. Въпреки че нивото на грешки за общия размер на разходите беше изчислено на 3,0 %, тази цифра достига 4,7 %, ако разглеждаме само високорисковите разходи. Поради значителния превес на този вид разходи в размера на общите разходи (63,2 %) считаме, че грешките са широко разпространени — с други думи, че се срещат в цялата одитирана популация или в **по-голямата част** от нея.

Високорисковите разходи са свързани предимно с **възстановяване от ЕС** на допустими разходи за допустими дейности (при спазването на сложни правила). Възстановяват се например извършени разходи във връзка с научноизследователски проекти (по функция „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“), инвестиции в регионално развитие и развитие на селските райони („Сближаване, устойчивост и ценности“ и „Природни ресурси и околна среда“), както и проекти в областта на помощта за развитие („Съседните региони и светът“). През тази година делът на този вид разходи е нараснал до 63,2 % (в сравнение с 59,0 % през 2020 г.).

Към по-нискорисковите разходи се отнасят **плащания въз основа на права** в полза на бенефициенти, отговарящи на определени (по-малко сложни) условия. Такива плащания са например стипендии за студенти и за изследователска дейност (по функция „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“), пряка помощ за земеделски стопани („Природни ресурси и околна среда“) и заплати и пенсии за служители на ЕС („Европейска публична администрация“).

8. Какво означава „становище без резерви“ / „становище с резерви“ / „отрицателно становище“?

Понятието **„становище без резерви“** (положително становище) означава, че отчетите дават вярна и точна представа за финансовото състояние и следват правилата за финансово отчитане и финансово управление. Операциите, свързани с отчетите, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.

„Становище с резерви“ означава, че одиторите не могат да изразят положително становище, но установените проблеми не са широко разпространени.

„Отрицателно становище“ е показател за наличието на широко разпространени грешки.

9. Какво означава „съществено ниво на грешки“?

В одитната терминология това е **нивото, над което се счита, че грешките оказват значително въздействие**. „Съществено ниво на грешки“ е такова ниво на грешки, което вероятно би повлияло върху вземането на решения от страна на предполагаемите ползватели на даден одитен доклад. Както Европейската сметна палата, така и Европейската комисия използват **праг на същественост от 2 %**, за да определят същественото ниво на грешките.

10. **Защо в Годишния доклад се посочват рисковете, свързани с пакета за възстановяване от кризата с COVID-19?**

Пандемията от COVID-19 ще продължи да оказва значително въздействие върху финансите на ЕС. За периода 2021—2027 г. разпределените средства общо за инструмента NextGenerationEU (NGEU) и многогодишната финансова рамка (МФР) ще бъдат 1,824 трлн. евро, което е **почти два пъти повече от средствата** през предходния период на МФР.

Същевременно усвояването от държавите членки на средствата по европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) продължава да е по-бавно от планираното. През 2021 г. обаче усвояването на средствата по ЕСИ фондовете за периода 2014—2020 г. се е ускорило. До края на 2021 г. само 67 % от договореното финансиране от ЕС за периода 2014—2020 г. е било изплатено.

Неразплатените поети задължения са достигнали рекордния размер от 341,6 млрд. евро — 251,7 млрд. евро от тях са свързани с бюджета на ЕС (което представлява намаление в сравнение с исторически високата им стойност от 303,2 млрд. евро в края на 2020 г.), а 89,9 млрд. евро са нови неразплатени поети задължения по NGEU.

Общата експозиция на бюджета на ЕС към **условни задължения се е повишила** от 131,9 млрд. евро през 2020 г. на 277,9 млрд. евро през 2021 г. Това се дължи главно на емитирането през 2021 г. на 91,0 млрд. евро облигации за финансиране на пакета NGEU и увеличение с 50,2 млрд. евро на финансовата помощ, която се предоставя на държавите членки с цел да се защитят работните места и работниците, засегнати от пандемията.

Годишният доклад на Европейската сметна палата за 2021 г. е публикуван на нейния уебсайт eca.europa.eu на 24 официални езика на ЕС.